

Gwers 5 - Abraham yn symud i Ganaan

Nodiadau Cefndir i'r Athro

Genesis 12:1-8 – 13:1-2

Yn ôl 'Mynegai i'r Beibl Cymraeg Newydd', ceir y gair 'Cyfamod' dros 300 gwaith yn Y Beibl gyda'r mwyafrif llethol o'r cyfeiriadau yn yr Hen Destament. Term Y Beibl am gytundeb cyfreithiol rhwymol yw 'cyfamod'. Defnyddir y term yn bennaf am y cytundeb a wnaeth Duw â'r ddynoliaeth ac fe'i hystyrid mor bwysig fel iddo gael ei ddefnyddio i ddisgrifio dau raniad Y Beibl; y gair Lladin am gyfamod yw 'Testamentum' sy'n golygu mai hanesion am y cytundebau Hen a Newydd yw'r Beibl. (Am drafodaeth lawnach ar 'Cyfamodau' gweler 'Llawlyfr Y Beibl' tudalen 198).

Cyfamodau'r Hen Destament

Noa: Fel y gwelsom yn y wers flaenorol, addawodd Duw i Noa na fyddai dilyw yn difetha dynoliaeth byth eto (Genesis 9:11-17).

Abram: Gwnaeth Duw gyfamod ag Abram (Genesis 15). Byddai Duw'n sefydlu cenedl fawr o ddisgynyddion Abraham. Seliwyd y cyfamod gydag enwaedu (Genesis 17), a dywedodd Duw wrth Abram '..ni'th enwir di mwyach yn Abram, ond yn Abraham, gan imi dy wneud yn dad i lu o genhedloedd' (Genesis 17:5).

Moses: Yn dilyn rhyddhau'r genedl o gaethiwed yr Aifft cyhoeddodd Duw mai hwy fyddai ei bobl Ef ac mai Ef fyddai eu Duw hwy, a geilw arnynt i fod yn sanctaidd 'fel yr wyf fi yn sanctaidd'. I'w cynorthwyo, rhoddodd iddynt Y Deg Gorchymyn wedi ei naddu ar ddwy lechen. Cedwid y llechi mewn bocsb arbennig, wedi ei wneud o goed acasia, sef Arch y Cyfamod (Exodus 25:10-22). Byddai'r Arch yn nodi presenoldeb Duw ymysg ei bobl.

Galw Abraham: Ar waethaf drygioni'r ddynoliaeth roedd Duw'n awyddus i ddangos ei ras. Roedd arno angen cenedl, pobl ddewisedig, y gallai lefaru wrthynt a thrwyddynt, fel y byddent hwy yn dystion iddo i genhedloedd eraill, a thrwyddynt hwy y deuai'r Meseia. Galwodd ddyn o'r enw Abram, un o ddisgynyddion Shem ac yn fab i Tera, i adael ei gartref 'i'r wlad a ddangosaf i ti', gyda'r addewid y byddai'n dod yn dad i genedl fawr (Genesis 12:1-3 a Hebraeid 11:8-19). Abraham yw person ffydd yr Hen Destament (gweler Hebraeid 11:8 ac Actau 7: 1-9). Nid oedd ganddo sylfaen grefyddol i bwysu arni, yn hytrach dim ond Duw a lefarodd wrtho ac a roddodd addewid iddo. Ac eto credodd Abraham yr addewid a gweithredodd gan adael ei gartref a theithio tua'r de heb syniad o gwbl i ble yr oedd Duw yn arwain. Dangosir ei ffydd ymhellach pan roddodd Duw ef ar brawf gan ofyn iddo offrymu ei fab annwyl, Isaac (Genesis 22). Er hynny, dangosodd ei wendidau fel dyn pan ddywedodd wrth Pharo mai ei chwaer oedd ei wraig Sarai (Genesis 15:10-20). Yn gyffredinol fodd bynnag, 'Credodd Abram yn yr Arglwydd, a chyfrifodd yntau hyn yn gyfiawnder iddo' (Genesis 15:6), ac am hynny ef yw un o arwyr mawr yr Hen Destament.

Taith Abraham

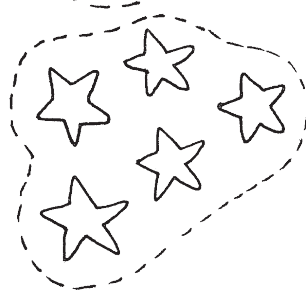
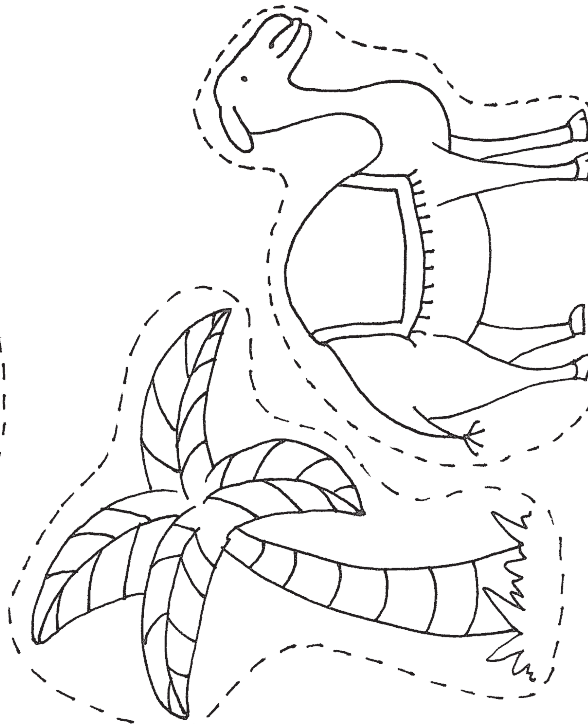
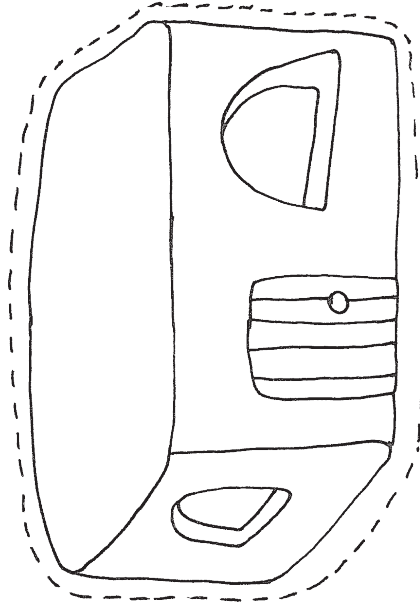
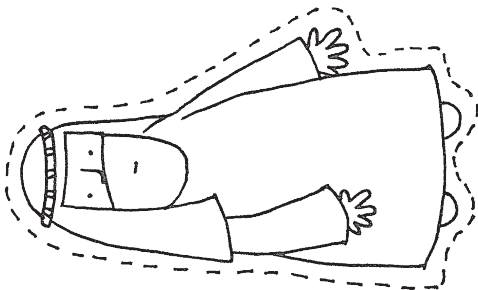
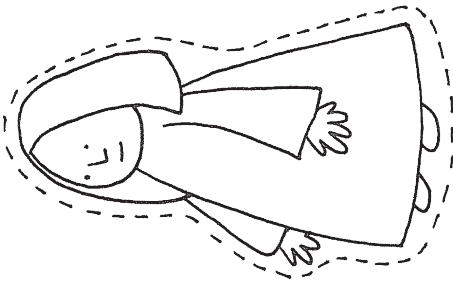
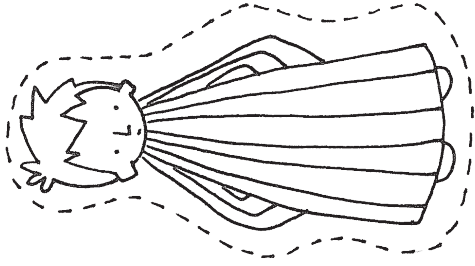
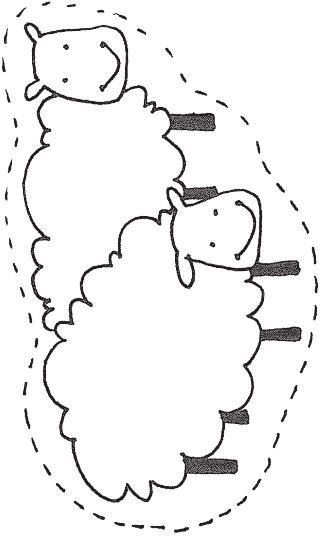
1 Geni Abraham yn Ur y Caldeaid
(Genesis 11:26)

2 Teulu Abraham yn teithio i Haran
(Genesis 11:31)

3 Abraham yn ufuddhau i alwad Duw i symud i Ganaan ac yn ymsefydlu ym Methel.
(Genesis 12:4-7)

4 Abraham yn symud i'r Aifft oherwydd newyn mawr yn y wlad
(Genesis 12:10-20)

5 Abraham yn dychwelyd i Ganaan
(Genesis 13:18)

Siaradodd Duw gydag Abraham. 'Dwi am i ti fynd i fyw i wlad arall. Byddi di'n cael teulu mawr.' Credodd Abraham popeth dywedodd Duw wrtho. Roedd Abraham yn ffrind i Dduw.

Lliwia'r lluniau'n ofalus cyn eu torri allan a'u gludo ar ddarn o gerdyn melyn. Fedri di ddweud hanes Abraham a Sarah wrth edrych ar y lluniau?

Diolch Dduw bod Abraham wedi dy gredu. Helpa ni i gredu ynot a bod yn ffrindiau gyda thi fel Abraham.

Gwers 5 – Abram yn symud i Ganaan

Abraham | Beibl Newydd y Plant tud. 26

(Genesis 13)

Gwers 5

Abraham yn symud i Ganaan

BEIBL GWEITHGAREDD Y PLANT DAN 7 oed

Abraham yn symud i Ganaan tud
26

BEIBL GWEITHGAREDD Y PLANT DROS 7 oed

Taith Abraham tud 26

BEIBL LLIW STORI DUW

Taith Tera tud 19
Y wald oedd wedi'i haddo tud 20

BEIBL BACH STORI DUW

Y mab hapus tud 56

BEIBL NEWYDD Y STORIWR

Ffrind Duw tud 16

BEIBL LLIW Y PLANT

Taith Abram tud 32

BEIBL NEWYDD Y PLANT

Bywyd newydd i Abraham tud 25
Lle newydd i Abraham fyw tud 26

BEIBL BACH I BLANT

'Rydwi'n addo ..
Stori Abraham tud 38

Y BEIBL I BLANT mewn 365 o storïau

Duw yn galw Abraham tud 23

BEIBL LLIW Y TEULU

Y Patriarchiaid tud 63
Dechrau'r Daith tud 64
Gwlad yr Addewid tud 65

Amser Chwarae

Bydd angen amrywiaeth o wahanol gerbydau tegan arnoch, e.e. tractor, car rasio, bws, lori, a hefyd tegan anifail camel, asyn, ceffyl, eliffant. Os nad yw hi'n bosibl cael hyd i'r rhain byddai llyfr yn gwneud y tro'n iawn. Rhwch yr eitemau mewn bag yn barod.

Gofynnwch i'r plant yn eu tro i deimlo un eitem yn eich bag gan ddyfalu beth sydd yno. Gadewch i'r plentyn estyn yr eitem o'r bag a thrafodwch y cerbyd/anifail gyda'r plant cyn symud ymlaen at y plentyn nesaf. Tynnwch sylw'r plant at y cysylltiad sydd rhwng yr eitemau, sef eu bod yn cludo pobl neu nwyddau. Gadewch i'r plant rannu eu syniadau amdanynt, h.y. pwy sydd wedi gweld tractor yn gweithio ar y caeau neu'n tynnu trelar? Pwy sydd wedi bod ar gefn mul ar lan y môr? Esboniwch y byddwn yn clywed hanes gwir o'r Beibl am Abraham. Roedd gan Abraham lawer o anifeiliaid ac aeth â nhw ar daith hir i gartref newydd oherwydd roedd Duw wedi dweud wrtho am fynd.

Amser Stori

Bydd angen darn o bapur maint A4 ar bob plentyn, y lluniau o'r daflen ar dudalen 27 wedi'u torri allan, creonau a glud.

Adroddwch yr hanes yn eich geiriau eich hun gan aros yn y manau perthnasol i ludo'r lluniau. Dechreuwch drwy liwio'r papur cefndir yn felyn. Nesaf, bydd angen y lluniau o Abraham, Sara a Lot. Wedyn, ychwanegwch y tŷ a'r anifeiliaid gan esbonio fod Abraham yn ffarmwr cyfoethog, gyda llawer o anifeiliaid a gweision i ofalu amdanynt.

Gorffennwch gyda lluniau'r sêr ac addewid Duw am fab i Abraham. Pwysleiswch fod Abraham wedi credu addewidion Duw iddo ac roedd hyn wedi plesio Duw yn fawr ac roedd Duw yn cyfrif Abraham yn ffrind arbennig iddo.

Crefft

Llyfr Crefft t.28-30

Cân

I'r dôn 'Twinkle, twinkle little star':

Gwelodd Abraham seren dlos

Yn disgleirio yn y nos,

Clywodd Abraham Duw yn dweud,

"Dyma'r addewid rwyf yn gwneud".

Gwelodd Abraham seren dlos

Yn disgleirio yn y nos.

Cartref newydd, pethau da,

Babi bach a theulu mawr,

Clywodd Abraham Duw yn dweud,

"Dyma'r addewid rwyf yn gwneud".

Gwelodd Abraham seren dlos

Yn disgleirio yn y nos.

Gweddi

Dros ein ffrindiau a'n teuluoedd. Gofynnwch i'r plant enwi un ffrind yn eu tro a gweddiwch dros bob un ohonynt.

Gorffennwch gyda gweddi yn diolch i Dduw am ein ffrindiau ac yn gofyn i Dduw ein helpu i fod yn ffrind iddo, fel ag yr oedd Abraham.

Adnoddau Ychwanegol

Crefft

Llyfr Crefftau Stori Duw i blant dan 5 oed t. 28-30

Cân

'Mae gan Abraham lawer o blant' – Golau ar y Gair 'Abraham'

Gwerslyrau Golau ar y Gair

Abraham: Ffrind Duw

Taflenni gwefan amserbeibl.org

Cyfres A – Abraham

Cyfres DVD Stori Duw

Stori 4: Abraham Ffrind Duw

Cwis a Chwilair

Llyfr Cwis Cynta i Ateb, tud 266

Cyfres PowerPoints Beibl Bach i Blant

Cyflwyniad 4: Rydw i'n addo...

Llyfrau Stori

Pam fod Sara'n Chwerthin 75c
Cyfres y Pysgodyn Bach: Abraham 35c

